

ни даде най-ясна представа за положението тогава и днесъ: Презъ 1879 година се е падало срѣдно на глава държавни разходи: 9'84 лв., а презъ 1929 година — надъ 1000 лв. — или 105 пѣти повече. А въ това време левътъ е спадналъ само 30 пѣти. Това ще рече, че за 50 години данѣчнитѣ тежести на населението въ България сж се увеличили около 35—40 пѣти.

Проф. Гавр. И. Кацаровъ

Минало, което не бива да се повтаря

I.

Азъ ще ви разкажа нѣщо изъ миналото, а вие помислете за настоящето.

Случило се е въ Римската държава, преди две хиляди сто и нѣколко години*).

Римското владичество въ Срѣдиземноморската областъ се разширявало все повече и повече. Македония, богатитѣ търговски градове Коринтъ и Картагенъ, голѣма частъ отъ Мала-Азия ставатъ жертва на ненаситния римски завоевателенъ стремежъ. Несмѣтни богатства се струпали постепенно въ рѣцетѣ на държавата и на частни лица. Римската търговия и римскиятъ капиталъ простиратъ мрежата си въ всички завоювани области.

Разбира се, че тия богатства скоро започнали да упражняватъ развращаващото си влияние: изчезватъ лека-полека старитѣ добри нрави, изчезва едновременниятъ простъ и скроменъ животъ и отстъпватъ мѣсто на разкошъ и разсипничество. Римъ, чувствувайки се господаръ на свѣта, не се колебае вече да потѣпка често международни договори, когато смѣталъ, че това е въ неговъ интересъ. Римскитѣ чиновници, които били изпращани да управляватъ провинциитѣ, обикновено, не се спирали предъ никакво престѣпление, само и само да натрупятъ богатства: подкупи, изнудвания, грабежи, несправедливъ сждъ надъ беззащитнитѣ поданници — това сж отличителнитѣ черти на римското провинциално управление. Тия злоупотрѣбения на римскитѣ чиновници въ провинциитѣ достигнали до такъвъ размѣръ, че въ Римъ били принудени да създадатъ специални сждилища, въ които да се разглеждатъ тѣжбитѣ на поданниците противъ провинентитѣ чиновници.

*) Следъ втората пуническа война (218.—201. год. преди Христа).